

Innlegg til "Fremskritt."

Ottestad, den 18.mars, 1999.

Verdikommisjonen har latt høre fra seg.

Jan Erik Langangen - den nye leder og innovator - lar seg glad avbilde og intervjuet i Dagbladet 9.januar. Kommisjonen har hatt møte - og funnet frem til 4 saksområder eller temaer - som skal danne grunn for det videre arbeid. Han nevner Skole, Vold, Forbruk og Trafikk. Disse temaer skal drøftes videre internt.

For meg synes disse temaer å være valgt noe tilfeldig. Er det blitt for mange kokker? Hvorfor er ikke familie og arbeidsliv tatt med? Sentrale temaer må heller være: Skole, Familie, Arbeidsliv og Media. Disse temaer virker direkte inn på samfunnet med stor tyngde.

Og verdier snakkes og skrives det om. Hvilke verdier tenker kommisjonen på? Er det materielle verdier som hus og hjem, aktiva, forbruk, fritid og ferie med fornøyelser? Er det trivsel som liv, helse, frihet, trygghet, utdanning og arbeid? Eller er det holdninger som ærlighet, sannhet, hjelpsomhet, omsorg, oppofrelse, hensyn og æresfølelse? Eller ganske enkelt - ansvar?

Alle disse verdier er gode verdier. Men sistnevnte er grunnverdier som kommisjonen må ha som basis og bygge andre verdier på. Gode forbilder og idealer er kulturdannende og gir livskvalitet for unge og eldre.

La meg fremføre en analogi ved fritt å gjengi noe Jesus en gang sa: " Hvis dere holder dere til hva jeg har sagt, vil dere få alt dette i tillegg."

Det samme må Verdikommisjonen kunne si når den engang har fullført sitt arbeid. " Hvis dere lever opp til de verdinormer vi har vist dere, vil dere få alle goder - og all lykke i tillegg."

Men holdninger må plantes - og de må dyrkes og vernes om. De må plantes av foreldrene og dyrkes frem i skolen. Så får samfunnet med myndigheter legge til rette for å verne om dem. Som tema har kommisjonen satt skolen først. Det kan også jeg gjøre. Men før skolen kommer inn i bildet, er det foreldrene som har hånd om barna. Mor og far er den første kontakt barn har med sine omgivelser. Mat, varmen, nærheten, stemmene og kjærligheten. En kjærlighet som skal vare hele livet - inderlig og gjensidig. Så en må forstå hvor viktig det er å ha gode foreldre. Det er ikke noen selvfølge lenger. I dagens streben etter velstand og status er barna ofte blitt et handicap. Dette kan ikke fortsette! Barn lider, og de tar skade. Barn har krav på å få vokse opp med en mor og en far i trygghet, hvor barnas behov kommer først.

Barnas ve og vel må være viktigere for oss enn oljepriser og rentekutt. Og viktigst for barna er gode foreldre. Slik det er blitt i samlivsforhold - med skilsmisser og rotløse barn, må det finnes en løsning hvor en " Familie- og samlivsundervisning " blir tatt opp i skolen som fag.

Dette må Verdikommisjonen alvorlig tenke over. Det er viktig i vår tid - at de som skal stifte familie, får kunnskap om hva et samliv med barn krever at den enkelte, hvilket ansvar det er å sette barn til verden - og hvilke utfordringer de kan møte. De må vite noe om hva de må prioritere - hva de må forsake - og hvordan hensynet til barna må gå foran egne hensyn og ønsker - om arbeidsfordeling i hjemmet - om økonomi, liv og

helse osv. Er det noe som er viktigere enn kunnskapen om barnas helse, utvikling og utdannelse?

Mange vil spørre om vi har tid og plass i en skoleplan for denne undervisning. Det har vi - om vi rydder litt. Blant annet kan vi ta bort sidemålsterpingen i norsk. Og religionsundervisningen kan kirken ta seg av. Holdninger bør ligge i skolens hverdag - og tar hverken plass eller tid.

Jeg kan spørre meg selv. Hva har jeg med å blande meg opp i Verdikommisjonens arbeid? Egentlig ingen ting. Men jeg har levd lengre enn de fleste allerede, og jeg har barn og barnebarn jeg er glad i. Jeg har sett depravasjonen - eller kulturforfallet - komme over oss - litt etter litt. Den tar oss på senga. Har jeg - med mitt syn - lov til å tie? Jeg forsøker å sette ord på hva folk flest ser og tenker. Jeg er privilegert ved å se og kunne sammenligne gjennom tid.

Den oppgave Verdikommisjonen har fått, er å betrakte som et kall. Dette latterlige ordet folk ler av for tiden. Kall. Den som brenner for noe, har et kall. Og ser vi det slik, har ordet mening. Men det er ikke noe kall som driver oss fremover i dag. Noe i vår tid har lært oss å like makt, penger og status. Og disse begrepene pisker oss frem - og vi betaler disse verdier med depresjoner, stoffmisbruk, fyll, kriminalitet, vold og psykiske lidelser.

Vel bekomme ! Vi har et haugetall av psykologer, sosiologer og samfunnsvitere - og kunne vel ha greid oss uten Verdikommisjonen. Men såvel som hos samfunnsviterne - som hos kommisjonen - er det blitt for mange kokker. Og så ender det i bare søl.

Men dersom kommisjonen vil oppgaven - og føler noe i nærheten av et kall, må den først analysere sakskomplekset. Når den det har gjort, må den starte sitt arbeid på det nivå den finner ut at det begynte å gå galt.

Men dersom kommisjonen medlemmer ikke engang vet hva de vil - for ikke å si, hvor de vil starte - da har de et problem.

Jeg er redd Verdikommisjonen er fornøyd med bare å gjøre en jobb - og motta lønn.

Jostein N. Berge

Jostein N. Berge
2312 Ottestad